

Rapport

De Vlaamse buitenlandse agrohandel. Analyse van de rapporteringsmogelijkheden

2012

Jonathan Platteau

Afdeling Monitoring en Studie
Vlaamse overheid | Beleidsdomein Landbouw en Visserij

DE VLAAMSE BUITENLANDSE AGROHANDEL

ANALYSE VAN DE RAPPORTERINGSMOGELIJKHEDEN

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Monitoring en Studie

Auteurs(s): Jonathan Platteau

Datum: 2012

COLOFON

Samenstelling

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Monitoring en Studie

Verantwoordelijke uitgever

Jules Van Liefferinge, secretaris-generaal Departement Landbouw en Visserij

Depotnummer

D/2012/3241/212

Druk

Vlaamse overheid

Voor bijkomende exemplaren neemt u contact op met

Afdeling Monitoring en Studie

Koning Albert II-laan 35 bus 40

1030 Brussel

Tel. 02 552 78 20 | Fax 02 552 78 21 | ams@vlaanderen.be

Een digitale versie vindt u terug op

www.vlaanderen.be/landbouw

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Platteau J. (2012) *De Vlaamse buitenlandse agrohandel. Analyse van de rapporteringsmogelijkheden*, Departement Landbouw en Visserij, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit rapport verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hierbij graag helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van onze nieuwste publicaties, schrijf u dan in op de AMS-nieuwsflash via de onderstaande link:

<http://www.vlaanderen.be/landbouw/studies/nieuwsflash>

INHOUD

VOORWOORD.....	1
SAMENVATTING	2
INLEIDING.....	4
1. BUITENLANDSE HANDEL.....	5
1 DEFINITIES.....	5
2 VERZAMELING VAN GEGEVENS	6
2.1 Intra-EU-handel.....	6
2.2 Extra-EU-handel	6
3 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR DE NBB.....	6
3.1 Methode 1997 - 2002.....	6
3.2 Methode 2002 - nu.....	7
3.3 Het communautaire concept.....	7
3.4 Het nationale concept.....	7
3.5 Aanpassingen 2010 – nationale concept.....	7
4 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR EUROSTAT	8
5 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ/VLAM.....	8
5.1 Achtergrond	8
5.2 Rapporteringsstructuur landbouw en visserij	8
2. DE VLAAMSE BUITENLANDSE AGROHANDEL: RAPPORTERINGSMETHODEN	10
1 NBB: HET NATIONALE CONCEPT VS. HET COMMUNAUTAIRE CONCEPT	12
2 NBB: DE GEWESTEN IN HET NATIONAAL CONCEPT.....	12
3 METHODEN GEBASEERD OP DE NBB-DATA	12
3.1 Methode 1: exacte berekening volgens het Departement Landbouw en Visserij -classificatie aan de hand van NBB-data	12
3.2 Methode 2: exacte berekening op hoofdstukniveau aan de hand van NBB-data.....	12
4 METHODEN GEBASEERD OP DE EUROSTAT-DATA	14
4.1 Verdeling van de Eurostat-data volgens het communautair concept over de gewesten.....	14
4.2 Raming van nationaal concept gebaseerd op Eurostat-data (communautair concept) en verdeling over de gewesten	15
5 RESULTATEN.....	17
3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	18
FIGURENLIJST.....	19
TABELLENLIJST	19
BRONNENLIJST	19
BIJLAGEN	20
Bijlage i Beslissingsdiagram voor de toewijzing aan een gewest van uitgevoerde goederen	20
Bijlage ii Beslissingsdiagram voor de toewijzing aan een gewest van ingevoerde goederen	21
Bijlage iii Verschil Eurostat vs. NBB (beide volgens het Communautair concept)	22
Bijlage IV Communautair vs. Nationaal concept (beide volgens cijfers van NBB)	23
Bijlage V Aandeel Vlaanderen in het nationaal concept (gegevens NBB).....	24

VOORWOORD

Bij de rapportering over de handel in landbouwproducten (door het Departement Landbouw en Visserij en VLAM) wordt tot op heden steeds gerapporteerd op het niveau van België. De laatste jaren verschijnen hier en daar (vanuit bijvoorbeeld Flanders Investment and Trade (FIT) en Studiedienst van de Vlaamse Regering) rapporten die verschillende facetten/sectoren van de Vlaamse handel beschrijven.

Voor het (bij)sturen van de Vlaamse exportstrategie heeft VLAM nood aan een beter zicht op de Vlaamse buitenlandse handel. VLAM, dat reeds enkele jaren met AMS samenwerkt rond de rapportering van de Belgische agrohandel, stelde de vraag aan het Departement Landbouw en Visserij om na te gaan of er een methode uitgewerkt kan worden om ook te kunnen rapporteren over de Vlaamse agrohandel.

SAMENVATTING

Definities en concepten

Er is sprake van activiteiten met het buitenland (= buitenlandse handel) als een ingezetene transacties heeft met niet-ingezetenen. Een buitenlandse transactie is elk feit dat vorderingen of schulden tussen een ingezetene en een niet-ingezetene geheel of gedeeltelijk doet ontstaan of tenietdoet en elk feit dat de overdracht van een zakelijk recht tussen een ingezetenen en een niet-ingezetene veroorzaakt.

Een ingezetene is een onderneming of een natuurlijke persoon die in België economische activiteiten ontplooit (en voor langere tijd over een locatie in België beschikt). Deze onderneming kan ook een bijkantoor of een bedrijfszetel van een buitenlandse onderneming zijn.

Van elke transacties worden allerlei statistische gegevens bijgehouden, die toegekend worden aan een van de goederen uit het uitgebreide classificatiesysteem, dat opgesteld is door Eurostat, de Gecombineerde Nomenclatuur (GN).

Het rapporteren over de buitenlandse handel gebeurt meestal via ofwel het nationaal concept of via het communautaire concept. Het communautaire concept is een Europees geharmoniseerde methode en dus zijn de resultaten die volgens het communautaire concept worden opgemaakt, vergelijkbaar met de publicaties van de Europese Unie. Het nationale concept bevat de in- en uitvoertransacties waarbij de Belgische ingezetene betrokken is. In tegenstelling tot het communautaire concept houdt het geen rekening met in- en uitvoerbewegingen gerealiseerd door Belgische niet-ingezetenen (die in België btw-plichtig zijn). Een groot deel van de niet-ingezetenen heeft zijn zetel dicht bij de havens en luchthavens van het land. Het nationale concept maakt het dus mogelijk het poorteffect voor een groot deel uit te sluiten.

Rapportering over buitenlandse handel

De Nationale Bank van België rapporteert zowel volgens het nationaal als het communautair concept. De gegevens volgens het communautaire concept zijn gekend tot op het niveau van de goederencodes, terwijl de Nationale Bank van België bij de rapportering volgens het nationale concept slechts tot op het niveau van de hoofdstukken (2 cijfers) gaat. De Nationale Bank van België kiest ervoor om geen handelsbalans per gewest te publiceren, zelfs al beschikt het over de cijfers van de gewestelijke in- en uitvoer. Een echte gewestelijke handelsbalans zou immers rekening moeten houden met de handel tussen de gewesten. Op dit moment is daar echter geen cijfermateriaal voor beschikbaar.

Eurostat rapporteert enkel volgens het communautaire concept. Uit vergelijking van de communautaire gegevens van Eurostat en die van NBB (zie bijlage III) blijkt dat deze cijfers zeer dicht bij elkaar liggen. Een van de belangrijkste redenen voor deze verschillen is dat de goederen in transit niet op een gelijke manier behandeld worden in elke lidstaat.

Sinds enkele jaren rapporteren het Departement Landbouw en Visserij en VLAM jaarlijks over de buitenlandse handel op basis van de gegevens van Eurostat. De samenstelling van de landbouwstructuur is gebaseerd op deze die reeds enkele tientallen jaren gebruikt werd door het vroegere Centrum voor Landbouweconomie. In samenspraak met VLAM werd de structuur van de handel door het Departement Landbouw en Visserij lichtjes aangepast.

Methoden voor de Vlaamse agrohandel

Om tot de Vlaamse cijfers van de buitenlandse handel te komen zijn verschillende mogelijke methoden. Het is bij de interpretatie van alle gegevens essentieel te beseffen dat alle gewestelijke gepubliceerde gegevens de gewestelijke verdelingen van de Belgische cijfers vertegenwoordigen en niet de cijfers van de handel van de gewesten. Een echte gewestelijke handelsbalans zou immers met de handel tussen de gewesten rekening moeten houden.

Deze methoden worden in dit rapport besproken:

1. Op basis van de data van de NBB:
  - o Methode 1: *Exacte berekening*: Vlaamse agrohandel aan de hand van de handelsgegevens van het nationaal concept op GN-code niveau (8-cijfers).
  - o Methode 2: *Raming*: Vlaamse agrohandel aan de hand van de handelsgegevens volgens het nationaal concept op hoofdstukniveau.
2. Op basis van de Eurostat data:
  - o Methode 3: *Raming*: verdeling van de handelsgegevens volgens het communautair concept over de gewesten door middel van coëfficiënten uit de data van de NBB.
  - o Methode 4: *Raming*: verdeling van de handelsgegevens volgens het Nationaal concept over de gewesten door middel van coëfficiënten uit de data van de NBB. Het nationaal concept eveneens geraamd op basis van coëfficiënten van de NBB.

Het resultaat van deze analyse zijn drie mogelijke manieren om over de Vlaamse agrohandel te rapporteren. Elk van deze methoden heeft zijn voor- en nadelen op het vlak van vergelijkbaarheid, correctheid en beschikbaarheid. Aangezien de achterliggende concepten en methoden niet eenvoudig zijn, is het beter om voor slechts één methode te kiezen. Op die manier ontstaat er geen verwarring bij de eindgebruiker van deze gegevens en bij de lezer van de handelsrapporten.

Als het de bedoeling is om de Vlaamse handelscijfers in de toekomst op te nemen in de bestaande rapportering van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM, dan is het voor de vergelijkbaarheid het beste om de raming te doen op basis van de gegevens van Eurostat, en berekend volgens het communautair concept.

INLEIDING

Bij de rapportering over de handel in landbouwproducten (door het Departement Landbouw en Visserij en VLAM) wordt tot op heden steeds gerapporteerd op het niveau van België. De laatste jaren verschijnen hier en daar (vanuit bijvoorbeeld Flanders Investment and Trade en Studiedienst van de Vlaamse Regering) rapporten die verschillende facetten/sectoren van de Vlaamse handel beschrijven.

VLAM, dat reeds enkele jaren met het Departement Landbouw en Visserij samenwerkt rond de rapportering van de Belgische agrohandel, stelde de vraag aan het Departement Landbouw en Visserij om na te gaan of er een methode uitgewerkt kan worden om ook te kunnen rapporteren over de Vlaamse agrohandel.

In het eerste deel van dit rapport wordt nagegaan volgens welke methodologie gegevens m.b.t. buitenlandse handel worden verzameld en hoe hierover gerapporteerd wordt. Hierbij wordt uitgebreid stilgestaan bij de diverse concepten en de verschillen ertussen.

Vertrekkende vanuit deze definities en vanuit de twee beschikbare databronnen, de Nationale Bank van België en Eurostat, worden dan verschillende methoden om de Vlaamse agrohandel te berekenen, uitgewerkt en getest. Tot slot worden deze methoden onderling vergeleken en wordt bepaald welke methode de beste is om te rapporteren.

1. BUITENLANDSE HANDEL

1 DEFINITIES

Er is sprake van activiteiten met het buitenland (= buitenlandse handel) als een ingezetene transacties heeft met niet-ingezetenen.

Een buitenlandse transactie is

- elk feit dat vorderingen of schulden tussen een ingezetene en een niet-ingezetene geheel of gedeeltelijk doet ontstaan of tenietdoet;
- elk feit dat de overdracht van een zakelijk recht tussen een ingezetenen en een niet-ingezetene veroorzaakt.

Een ingezetene is een onderneming of een natuurlijke persoon die in België economische activiteiten ontplooit (en voor langere tijd over een locatie in België beschikt). Deze onderneming kan ook een bijkantoor of een bedrijfszetel van een buitenlandse onderneming zijn.

Een niet-ingezetene is iedereen die geen ingezetene is en die zijn economisch belangencentrum buiten België heeft. Moeder- en dochterbedrijven (van Belgische ondernemingen) in het buitenland worden dus als niet-ingezetenen beschouwd.

De goederen worden ingedeeld volgen verschillende classificatiesysteem. Het Geharmoniseerd Systeem (GS) is een codering van goederen in 6-cijfers dat ontwikkeld werd door de Werelddouane-organisatie. Eurostat heeft dat systeem uitgebreid tot de Gecombineerde Nomenclatuur (GN) in 8-cijfers (ook Combined Nomenclature CN).

De eerste twee cijfers geven de hoofdstukken weer. De eerste vier cijfers vormen samen de onderdelen. De volledige codes van 8 cijfers vormen de goederen. Jaarlijks zijn er een aantal aanpassingen in deze nomenclatuur: oude codes worden geschrapt, nieuwe worden aangemaakt, bestaande codes worden samengevoegd of gesplitst.

VB: Productcode : 10 06 20 11

10	hoofdstuk 10: granen
10 06	eerste onderverdeling: rijst
10 06 20	tweede onderverdeling: gedopte rijst
10 06 20 11	derde onderverdeling: voorgekookte rondkorrelige rijst

Voor wat landbouw en visserij betreft zijn de meeste codes terug te vinden in de eerste 24 hoofdstukken. Daarnaast is een niet te verwaarlozen deel van de codes te vinden in de rest van de hoofdstukken. Het gaat hierbij onder andere om goederen zoals bestrijdingsmiddelen, landbouwwerktuigen en meststoffen.

2 VERZAMELING VAN GEGEVENS

Alle ingezetenen zijn wettelijk verplicht de aangifte over hun buitenlandse transacties rechtstreeks aan de NBB te leveren. De aangifte is ofwel maandelijks, ofwel driemaandelijks. (*Activiteiten met het buitenland*)

2.1 Intra-EU-handel

Het gedeelte van de statistieken van de buitenlandse handel dat de intra-EU goederenbewegingen betreft, wordt opgemaakt aan de hand van de zogenaamde Intrastat-aangiftes die de Belgische bedrijven moeten meedelen aan de Nationale Bank. De aangifteplicht voor de bedrijven wordt bepaald aan de hand van een drempel; bedrijven die goederen in- of uitvoeren in de EU voor minder dan een bepaald bedrag per jaar zijn vrijgesteld van aangifteplicht.

De Europese wetgeving van 2005 maakte het mogelijk om de populatie van de Intrastat-aangifte gevoelig in te krimpen met behoud van de kwaliteit van de statistieken van de buitenlandse handel. Door de verlaging van het dekkingspercentage voor de totale waarde van de intra-EU handel - van 99% naar 97% - konden de aangiftedrempels in België vanaf januari 2006 worden verhoogd van € 250.000 tot € 1.000.000 voor de leveringen en van € 250.000 tot € 400.000 voor de verwervingen. Hierdoor konden 7.000 firma's bijkomend vrijgesteld worden van Intrastat-aangiftes in België.

De nieuwe Europese wetgeving (Verordening (EG) nr. 222/2009 van 11 maart 2009) die voor de opmaak van Intrastat een verlaging voorziet van het dekkingspercentage voor de totale waarde van de intra-EU-invoer van 97 % naar 95 %, werd in het Koninklijk Besluit van 21 februari 2010 verwerkt in de vorm van een verhoging van de aangiftedrempel voor de invoer van € 400.000 naar € 700.000 en wordt van toepassing vanaf begin 2010. Hierdoor zullen bijkomend 5000 ondernemingen kunnen worden vrijgesteld van Intrastat-aangiftes. (*Jaarverslag INR 2009*)

2.2 Extra-EU-handel

De handel met derde landen, de zogeheten extracommunautaire handel, wordt waargenomen op basis van douanedocumenten, Single Administrative Document (SAD).

3 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR DE NBB

3.1 Methode 1997 - 2002

Sinds 1997 worden de exportstatistieken niet alleen op Belgisch niveau gepubliceerd, maar worden ze ook volgens een gewestelijke spreiding gepubliceerd.

De gewestelijke spreiding van de uitvoer werd berekend aan de hand van het gewest van herkomst van de uitvoer, m.a.w. op basis van de vestigingsplaats van de sociale zetel van de exportbedrijven.

Het gevolg van deze methodologie is dat de resultaten sterk worden beïnvloed door het zeteffect en het poorteffect. Het zeteffect wordt verklaard door het feit dat de ondernemingen die meerdere vestigingen hebben, hun aangiften invullen vanuit hun administratieve zetel en niet vanuit de plaats waar ze produceren. Als gevolg hiervan zijn de administratieve centra oververtegenwoordigd (bv. Brussel).

Het poorteffect is te verklaren door het feit dat een aantal aangiften opgesteld wordt door fiscale vertegenwoordigers of door gespecialiseerde firma's of dochterbedrijven die zich concentreren op plaatsen waar de goederen vertrekken en aankomen. Daardoor is er een overschatting van de export uit de gebieden waar de (lucht)havens zich bevinden (vnl. Vlaanderen).

3.2 Methode 2002 - nu

Sinds januari 2002 moeten alle ondernemingen in hun Intrastat- en Extrastat-aangiften (intra- en extracommunautaire handel) de regio van oorsprong van de exportgoederen en de regio van bestemming van de invoergoederen vermelden. Dit maakt het mogelijk om gewestelijke import- en exportstatistieken van betere kwaliteit voort te brengen.

Bij deze methodologie speelt de toegevoegde waarde een belangrijke rol, waardoor de economische werkelijkheid beter wordt weerspiegeld. Voor de invoer is het namelijk de plaats waar de eerste toegevoegde waarde wordt voortgebracht en voor de uitvoer de plaats waar de laatste toegevoegde waarde wordt gerealiseerd die in aanmerking wordt genomen, en dus niet langer de vestigingsplaats van de sociale zetel. Indien die plaats bij de aangever niet bekend is, wordt de plaats van materiële verwerking genomen, en wanneer ook dat niet gekend is wordt de plaats van de administratieve zetel genomen.

Bij deze methodologie wordt het zeteleffect bijna helemaal en het poorteffect gedeeltelijk uitgesloten.

Om het poorteffect zo goed mogelijk uit te sluiten wordt gebruik gemaakt van het *nationale concept*.

3.3 Het communautaire concept

Het communautair concept is een Europees geharmoniseerde methode en dus zijn de resultaten die volgens het communautaire concept worden opgemaakt, vergelijkbaar met de publicaties van de Europese Unie.

De extracommunautaire uitvoer en de intracommunautaire verzendingen omvatten alle goederen die België verlaten met definitieve bestemming. Daarnaast worden ook de goederen met tijdelijke uitvoer of wederuitvoer in rekening gebracht.

De extracommunautaire invoer en intracommunautaire aankomsten omvatten alle voor consumptie bestemde goederen die in België binnenkomen. Ook worden de goederen met tijdelijke invoer of wederinvoer in rekening gebracht.

3.4 Het nationale concept

Het nationale concept bevat de in- en uitvoertransacties waarbij de Belgische ingezetene betrokken is. In tegenstelling tot het communautaire concept houdt het geen rekening met in- en uitvoerbewegingen gerealiseerd door Belgische niet-ingezetenen (die in België btw-plichtig zijn). Een groot deel van de niet-ingezetenen heeft zijn zetel dicht bij de havens en luchthavens van het land. Het nationaal concept maakt het dus mogelijk het poorteffect voor een groot deel uit te sluiten. Daarnaast worden ook zendingen die gevolgd worden door terugzendingen niet opgenomen.

De cijfers volgens het nationaal concept worden opgenomen in de betalingsbalans en in de nationale rekeningen.

De Nationale Bank van België kiest ervoor om geen handelsbalans per gewest te publiceren, zelfs al beschikt het over de cijfers van de gewestelijke in- en uitvoer. Een echte gewestelijke handelsbalans zou immers rekening moeten houden met de handel tussen de gewesten. Op dit moment is daar echter geen cijfermateriaal voor beschikbaar.

Met andere woorden: alle gewestelijke gepubliceerde gegevens vertegenwoordigen de gewestelijke verdelingen van de Belgische cijfers en niet de cijfers van de handel van de gewesten.

3.5 Aanpassingen 2010 – nationale concept

Wanneer een niet-ingezetene, die in België een beroep doet op een fiscale vertegenwoordiging, goederen invoert om ze daarna terug uit te voeren, is er sprake van gewone transit. Het kan echter voorkomen dat diezelfde niet-ingezetene, naast deze invoer gevolgd door wederuitvoer, ook nog ofwel een deel van deze goederen verkoopt aan een ingezetene, of goederen aankoopt bij een ingezetene om ze daarna uit te voeren. In dat geval spreekt men van *quasitransit*.

Bij de aangifte van niet-ingezetenen, moet het onderscheid gemaakt worden tussen de handel met ingezetenen en de quasitransit. Uit onderzoek bleek echter dat dit niet goed gebeurde, om diverse redenen. Soms is het heel moeilijk op het moment van invoer aan te geven hoeveel er terug zal worden heruitgevoerd. Dat heeft tot gevolg dat de cijfers volgens het nationaal concept overschat zijn.

Een ander probleem is dat het toekennen van de status 'ingezetene/niet-ingezetene' na verloop van tijd vaak niet meer correct is. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat bepaalde fiscale vertegenwoordigers die starten als loutere vertegenwoordigers naderhand andere activiteiten beginnen te ontwikkelen die hen meer doen lijken op dochterondernemingen of vestigingen, waardoor die niet meer uit het nationaal concept weggelaten mogen worden.

In de gewijzigde methode worden de bedrijven (ingezetenen en niet-ingezetenen) onderverdeeld in 6 categorieën, waarbij voor iedere categorie een bepaalde methode wordt gebruikt om de cijfers in het nationaal concept af te leiden. Uit de vergelijking van de in- en uitvoer van de goederen volgens het nationaal concept, blijkt dat de nieuwe waarden lager liggen dan vroeger, wat impliceert dat tot nu toe het fenomeen van de quasi-transit werd onderschat. De impact van deze methode is echter niet dezelfde voor elk gewest. De meeste fiscale vertegenwoordigers zijn in de regio Antwerpen gevestigd (om logistieke redenen). Een herevaluatie van hun status als niet-ingezetenen en van het aandeel van hun handel dat als quasi-transit moet worden beschouwd, heeft daardoor een sterker effect op de handel in Vlaanderen. Het aandeel van Vlaanderen in de nationale in- en uitvoer zakt daardoor lichtjes (steeds rond 1,5%).

4 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR EUROSTAT

Eurostat rapporteert enkel volgens het communautaire concept. Uit vergelijking van de communautaire gegevens van Eurostat en die van NBB (zie bijlage III) blijkt dat deze cijfers zeer dicht bij elkaar liggen.

Een van de belangrijkste redenen voor deze verschillen is dat de goederen in transit niet op een gelijke manier behandeld worden in elke lidstaat. Een meer gedetailleerde oplijsting en beschrijving van de mogelijke redenen is terug te vinden in het rapport *Statistics on the trading of goods – User guide (Eurostat, 2006)*.

5 RAPPORTERING OVER DE BUITENLANDSE HANDEL DOOR HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ/VLAM

5.1 Achtergrond

Sinds 2006 rapporteert het Departement Landbouw en Visserij jaarlijks over de buitenlandse handel op basis van de gegevens van Eurostat. De samenstelling van de landbouwstructuur is gebaseerd op deze die reeds enkele tientallen jaren gebruikt werd door het vroegere Centrum voor Landbouweconomie.

Niet lang daarna is ook VLAM overgeschakeld naar de Eurostatgegevens. In samenspraak met VLAM werd de structuur van de handel door het Departement Landbouw en Visserij lichtjes aangepast.

5.2 Rapporteringsstructuur landbouw en visserij

Ongeveer 4.000 landbouwgerelateerde goederencodes worden opgedeeld over vijf hoofdstukken:

- Akkerbouwproducten
- Tuinbouwproducten
- Dierlijke producten
- Agro-industriële producten
- Andere producten

Binnen elk hoofdstuk is er een opdeling gemaakt in productgroepen. Elke productgroep kan op zijn beurt bestaan uit een lijst van goederencodes of uit een groep van aggregaten. Enzoverder. Hierdoor is het mogelijk om op een zeer gedetailleerd niveau te rapporteren.

Onderstaand document bevat de volledige structuur voor de rapportering van 2010. Tabel 1 bevat ter illustratie een kleine extractie uit deze structuur.

Tabel 1: voorbeeld van rapporteringsstructuur voor Belgische agrohandel

1 Akkerbouw		
	Aardappelen	
	Afgeleide producten	
		cacao
		cichorei
		hop
		koffie
		maniok en dergelijke
		overige
		tabak
		thee mate
		vlas
		voedergewassen
	Bijproducten van granen	
		afval voedingsnijverheid
		maalderijafval
		stro

Bron: Departement Landbouw en Visserij

2. DE VLAAMSE BUITENLANDSE AGROHANDEL: RAPPORTERINGSMETHODEN

Om tot de Vlaamse cijfers van de buitenlandse handel te komen zijn er verschillende mogelijke opties, die hieronder worden overlopen.

Het is bij de interpretatie van alle gegevens essentieel te beseffen dat alle gewestelijke gepubliceerde gegevens de gewestelijke verdelingen van de Belgische cijfers vertegenwoordigen en niet de cijfers van de handel van de gewesten. Een echte gewestelijke handelsbalans zou immers rekening moeten houden met de handel tussen de gewesten.

Deze methoden worden besproken:

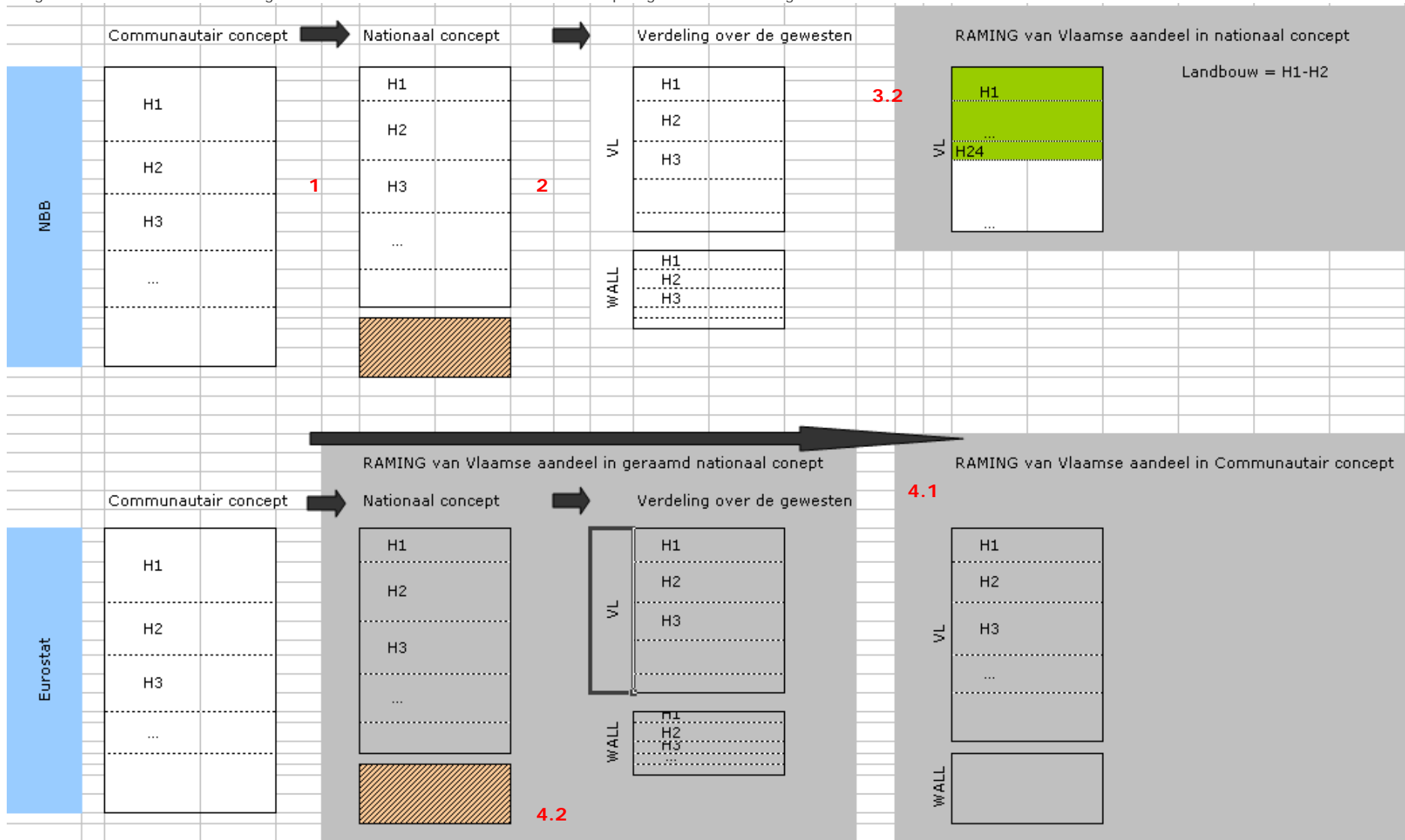
1. Op basis van de data van de NBB:
  - o Methode 1: *Exacte berekening*: Vlaamse agrohandel aan de hand van de handelsgegevens van het nationaal concept op GN-code niveau (8-cijfers).
  - o Methode 2: *Raming*: Vlaamse agrohandel aan de hand van de handelsgegevens volgens het nationaal concept op hoofdstukniveau.
2. Op basis van de Eurostat data:
  - o Methode 3: *Raming*: verdeling van de handelsgegevens volgens het communautair concept over de gewesten door middel van coëfficiënten uit de data van de NBB.
  - o Methode 4: *Raming*: verdeling van de handelsgegevens volgens het Nationaal concept over de gewesten door middel van coëfficiënten uit de data van de NBB. Het nationaal concept eveneens geraamd op basis van coëfficiënten van de NBB.

Sommige van deze berekeningen zijn gebaseerd op coëfficiënten. Daarom worden eerst deze coëfficiënten besproken. Omdat twee mogelijke ramingen gebaseerd zijn op Eurostat-data worden deze gegevens volgens het communautaire concept vergeleken met dievan de NBB. Daarna komen de methoden om de Vlaamse agrohandel te berekenen/ramen aan bod.

In figuur 1 wordt schematisch voorgesteld welke mogelijkheden er zijn om de Vlaamse agrohandel te ramen.

Figuur 1: schematische voorstelling van de theoretische rekenmethoden voor de bepaling van de Vlaamse agrohandel.

Bron: Departement landbouw en visserij.

1 NBB: HET NATIONALE CONCEPT VS. HET COMMUNAUTAIRE CONCEPT

Uit analyse van de cijfers die de NBB ter beschikking stelt op haar website (data NBB) kan het verschil tussen het nationale en het communautaire concept berekend worden. Hieruit blijkt dat de Belgische in- en uitvoercijfers volgens het nationale concept respectievelijk 16% en 19% lager liggen dan de cijfers volgens het communautaire concept.

Dit verschil is dus te wijten aan het poorteffect, waarbij in het nationale concept enkel rekening wordt gehouden met de transacties door Belgische ingezetenen.

Meer gedetailleerde cijfers zijn terug te vinden in Bijlage IV. Deze cijfers kunnen op hoofdstukniveau van jaar tot jaar enkele procenten wijzigen.

2 NBB: DE GEWESTEN IN HET NATIONAAL CONCEPT

Vanuit de gegevens van het nationaal concept worden de aandelen van de gewesten berekend, volgens de methode beschreven in het tweede hoofdstuk van deze nota (zie 3.2.).

Deze gewestelijke cijfers worden door de NBB gerapporteerd op hoofdstukniveau en ter beschikking gesteld op hun website (Tabellen NBB en Statistieken). Navraag bij de NBB en bij Flanders Investment & Trade leert dat de cijfers enkel ter beschikking kunnen worden gesteld op het niveau van de hoofdstukken (2-cijferige code) en niet op een meer gedetailleerd niveau.

Op basis van de cijfers die ter beschikking zijn kan per hoofdstuk wel het aandeel van Vlaanderen worden berekend (zie Bijlage V). Hieruit blijkt dat in 2010 voor de totale handel het aandeel van Vlaanderen 82,3% bedraagt voor de invoer en 78,2% voor de uitvoer. Voor de som van de eerste 24 hoofdstukken (= de klassieke landbouwhoofdstukken) bedraagt het Vlaamse aandeel in de in- en uitvoer telkens 81,9%. Op hoofdstukniveau kunnen deze aandelen onderling verschillen en in mindere mate over de jaren heen.

3 METHODEN GEBASEERD OP DE NBB-DATA

3.1 Methode 1: exacte berekening volgens het Departement Landbouw en Visserij - classificatie aan de hand van NBB-data

Aangezien de NBB de gewestelijke cijfers enkel tot op het hoofdstukniveau ter beschikking kan stellen, is het niet mogelijk om de Vlaamse agrohandel te berekenen volgens de landbouwclassificering die door het Departement Landbouw en Visserij in overleg met VLAM is opgesteld. De reden hiervoor is dat de aggregaten bestaan uit GN-codes (8-cijfers) van verschillende hoofdstukken.

3.2 Methode 2: exacte berekening op hoofdstukniveau aan de hand van NBB-data

De waarde en de aandelen van de Vlaamse handel van de eerste 24 hoofdstukken geven evenwel een zeer goed beeld van de Vlaamse agrohandel, maar zijn niet vergelijkbaar met de cijfers die door het Departement Landbouw en Visserij (agrohandelsrapport) en VLAM worden gerapporteerd.

In tabel 2 worden de resultaten van de Belgische en Vlaamse agrohandels volgens de eerste 24 hoofdstukken weergegeven.

Tabel 2: Belgische en Vlaamse handel voor de eerste 24 hoofdstukken, 1.000 euro, 2011

Territorium	BE - België		VL - Vlaams Gewest		
	Stroom	Invoer	Uitvoer	Uitvoer	
Hoofdstukken					
00 - Totaal		245.985.345	237.041.479	202.488.935	185.282.025
<i>Som 1-24</i>		24.769.156	25.500.831	20.273.834	20.885.635
01 - Levende dieren		540.527	365.562	486.090	323.152
02 - Vlees		1.178.452	2.906.422	822.664	2.403.834
03 - Vis, schaaldieren		945.062	385.341	794.662	358.944
04 - Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhoning; eetbare producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders		2.653.938	2.460.679	1.564.842	1.549.002
05 - Andere producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen		111.568	82.476	105.596	76.876
06 - Levende planten en producten van de bloemeteelt		331.754	463.907	280.906	425.584
07 - Groenten, planten, wortels en knollen		1.219.778	1.549.393	1.045.003	1.349.478
08 - Fruit		1.975.907	1.478.512	1.684.510	1.377.936
09 - Koffie, thee, maté en specerijen		678.414	559.424	567.470	488.419
10 - Granen		1.533.839	406.041	1.397.974	346.365
11 - Producten van de meelindustrie; mout; zetmeel; inuline; tarwegluten		384.958	690.076	322.379	536.050
12 - Zaden en vruchten;		1.478.062	338.119	1.446.957	313.807
13 - Plantesappen en plantenextracten		68.362	33.854	52.253	24.896
14 - Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen		15.355	10.048	11.941	9.815
15 - Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan		1.985.315	1.552.806	1.775.465	1.443.980
16 - Bereidingen van vlees, van vis		750.091	750.350	570.482	662.623
17 - Suiker en suikerwerk		624.256	745.430	539.381	490.880
18 - Cacao en bereidingen daarvan		1.110.799	1.829.113	982.510	1.465.424
19 - Bereidingen van graan		1.188.018	2.049.732	955.096	1.683.084
20 - Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen		1.190.081	2.020.192	1.015.170	1.544.984
21 - Diverse producten voor menselijke consumptie		771.118	1.136.424	615.113	878.103
22 - Dranken		2.034.850	1.804.753	1.383.848	1.372.761
23 - Resten en afval		1.262.855	1.227.877	1.132.674	1.147.850
24 - Tabak		735.798	654.300	720.849	611.791

Vlaams aandeel		
	Invoer	Uitvoer
totaal	82,3%	78,2%
Som 1-24	81,9%	81,9%
01	89,9%	88,4%
02	69,8%	82,7%
03	84,1%	93,1%
04	59,0%	63,0%
05	94,6%	93,2%
06	84,7%	91,7%
07	85,7%	87,1%
08	85,3%	93,2%
09	83,6%	87,3%
10	91,1%	85,3%
11	83,7%	77,7%
12	97,9%	92,8%
13	76,4%	73,5%
14	77,8%	97,7%
15	89,4%	93,0%
16	76,1%	88,3%
17	86,4%	65,9%
18	88,5%	80,1%
19	80,4%	82,1%
20	85,3%	76,5%
21	79,8%	77,3%
22	68,0%	76,1%
23	89,7%	93,5%
24	98,0%	93,5%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

4 METHODEN GEBASEERD OP DE EUROSTAT-DATA

Omdat de rapportering van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM over de agrohandel gebeurt door aggregaten te maken (van de producten op het niveau met het hoogste detailniveau: 8-cijferige GN-code) die de hoofdstukgrenzen overschrijden, dienen de berekeningen/ramingen op het productniveau te gebeuren, waarna de aggregaten weer samengesteld worden.

4.1 Verdeling van de Eurostat-data volgens het communautair concept over de gewesten

De eenvoudigste raming bestaat erin om elk product (8-cijferige code) te vermenigvuldigen met het Vlaamse aandeel van het bijhorende hoofdstuk. Deze coëfficiënten zijn afhankelijk van hoofdstuk en handelsstroom. De coëfficiënten werden berekend voor 2011 in bijlage 2 en zijn terug te vinden in Bijlage V. Daarna kunnen de aggregaten terug samengesteld worden.

Het voordeel van deze methode is dat we nu voor elk onderdeel van onze landbouwclassificatie een geraamde waarde van de Vlaamse in- en uitvoer, alsook het Vlaamse aandeel in de totale in- en uitvoer van elk aggregaat kennen.

Voor de totale handel in landbouwproducten (volgens de classificatie van het Departement Landbouw en Visserij) bedraagt het Vlaamse aandeel in de in- en uitvoer respectievelijk 82,2% en 81,1%. Dit ligt logischerwijs zeer dicht bij het aandeel dat berekend kan worden uit de data van de NBB op basis van de eerste 24 hoofdstukken (respectievelijk 81,3% en 81,6%).

Het grote nadeel van deze methode is dat we hier gegevens volgens het communautaire concept (Eurostat) gaan verdelen door middel van een coëfficiënt die overeenkomt met de gewestelijke verdeling van gegevens volgens het nationale concept (NBB). Aangezien bij de overgang van het communautaire concept naar het Nationale concept voornamelijk Vlaamse transacties worden geschrapt (door de havens en de luchthavens), kan het zijn dat de raming een onder- of overschatting geeft van het Vlaamse aandeel. Dit is het geval wanneer het aandeel Vlaamse transacties verschillend is tussen de weggevallen transacties en de overgebleven transacties van het nationale concept.

De waarde van het Vlaamse aandeel in de Belgische handel van agroproducten kan dus berekend worden volgens het classificatiesysteem dat door het Departement Landbouw en Visserij en VLAM wordt gebruikt. Hoe dieper we echter gaan rapporteren hoe groter de onzekerheid over de correctheid van de waarde. Deze methode veronderstelt dat de waarde van een coëfficiënt voor elke goederencode binnen eenzelfde hoofdstuk dezelfde is, terwijl deze in werkelijkheid zal variëren.

Het is geen probleem om op te rapporteren op het niveau van de 5 grote hoofdstukken van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM. Ook het onderliggend niveau zullen de cijfers zeer dicht bij de werkelijke waarde liggen. Vanaf het derde niveau dient voorzichtig omgesprongen te worden. Sowieso dient bij gebruik vermeld te worden dat dit slechts een raming is.

Hoe dieper men gaat kijken hoe groter de (kans op) fouten. Een goed voorbeeld hiervan is bloemkool. Bloemkool bevindt zich in het classificatiesysteem onder 'verse groenten', dat op zijn beurt deel uitmaakt van 'tuinbouw'. Uit de landbouwenquête van ADSEI blijkt dat het volledige areaal bloemkool zich in Vlaanderen bevindt. Echter, door gebruik van de coëfficiënten op hoofdstukniveau (in dit geval 07 - Groenten, planten, wortels en knollen) kan het zijn dat de handelsstromen verdeeld worden over de gewesten, in een verhouding die niet in overeenstemming is met beschikbare arealen of dierenstapel. Een methode waarbij ook de gegevens van ADSEI in rekening gebracht worden, zou de berekening echter veel te complex maken.

Bij deze methode moet er rekening gehouden worden met het feit dat de gebruikte coëfficiënt jaarlijks herberekend moet worden.

4.2 Raming van nationaal concept gebaseerd op Eurostat-data (communautair concept) en verdeling over de gewesten

In een iets complexere methode, die sterk lijkt op de voorgaande methode, kunnen we eerst de handelsgegevens van Eurostat volgens het communautaire concept omzetten in geraamde gegevens volgens het Nationaal concept.

Om de in- en uitvoerwaarde van elke productcode volgens het nationaal concept te ramen, wordt de waarde van die code (Eurostat, volgens het communautaire concept) vermenigvuldigd met een coëfficiënt. Deze coëfficiënt is gebaseerd op NBB-data en is de verhouding van de waarde van het bijhorende hoofdstuk volgens het nationaal concept en de waarde van dat hoofdstuk volgens het Communautair concept. Deze coëfficiënten werden reeds berekend in 1 en zijn terug te vinden in Bijlage IV. Deze coëfficiënten zijn afhankelijk van hoofdstuk en handelsstroom. Als we hier de aggregaten van onze landbouwclassificatie samen te stellen, kennen we voor elk onderdeel van onze landbouwclassificatie een geraamde waarde van de Belgische in- en uitvoer volgens het nationaal concept.

Vervolgens passen we dezelfde methodologie toe zoals uitgelegd in 4.1 om een gewestelijke opsplitsing van de Belgische handelsstromen te kunnen maken. Door de aggregaten van onze landbouwclassificatie opnieuw samen te stellen, kennen we voor elk onderdeel van onze landbouwclassificatie een geraamde waarde van het Vlaamse aandeel in de in- en uitvoer volgens het Nationaal concept.

Bij deze methode moet er ook rekening gehouden worden met het feit dat de gebruikte coëfficiënten jaarlijks herberekend moeten worden.

Om na te gaan of deze methode een correct resultaat oplevert, kunnen, in plaats van de aggregaten terug samen te stellen, geraamde handelswaarden van de producten worden opgeteld tot op hoofdstukniveau (= eerste 2 cijfers van de goederencodes). Deze resultaten zijn dan vergelijkbaar met de exacte cijfers die door de NBB gepubliceerd worden (zie 3.2). De vergelijking op hoofdstukniveau is weergegeven in tabel 3. Zoals uit deze tabel blijkt, is het verschil op hoofdstukniveau zeer klein te noemen. Dit is logisch aangezien op elke code coëfficiënten werden toegepast die op hoofdstukniveau werden bepaald.

De waarde van het Vlaamse aandeel in de Belgische handel van agroproducten kan dus berekend worden volgens het classificatiesysteem dat door het Departement Landbouw en Visserij en VLAM wordt gebruikt. Hoe dieper we echter gaan rapporteren hoe groter de onzekerheid over de correctheid van de waarde. In deze methode veronderstellen we dat de waarde van een coëfficiënt voor elke goederencode binnen eenzelfde hoofdstuk dezelfde is, terwijl deze in werkelijkheid zal variëren.

Het is geen probleem om op te rapporteren op het niveau van de 5 grote hoofdstukken van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM. Ook het onderliggend niveau zullen de cijfers zeer dicht bij de werkelijke waarde liggen. Vanaf het derde niveau dient voorzichtig omgesprongen te worden. Sowieso dient bij gebruik vermeld te worden dat dit slechts een raming is.

Hoe dieper men gaat kijken hoe groter de (kans op) fouten. Een goed voorbeeld hiervan is bloemkool. Bloemkool bevindt zich in het classificatiesysteem onder 'verse groenten', dat op zijn beurt deel uitmaakt van 'tuinbouw'. Uit de landbouwenquête van ADSEI blijkt dat het volledige areaal bloemkool zich in Vlaanderen bevindt. Echter, door gebruik van de coëfficiënten op hoofdstukniveau (in dit geval 07 - Groenten, planten, wortels en knollen) kan het zijn dat de handelsstromen verdeeld worden over de gewesten, in een verhouding die niet in overeenstemming is met beschikbare arealen of dierenstapel. Een methode waarbij ook de gegevens van ADSEI in rekening gebracht worden, zou de berekening echter veel te complex maken.

Diepgaandere analyses, zoals een opsplitsing van de export van een bepaald aggregaat volgens zijn handelspartners, zijn niet mogelijk, aangezien deze cijfers te onbetrouwbaar zijn.

Een bijkomend nadeel van deze methode is dat deze cijfers niet echt vergelijkbaar zijn met de cijfers die tot op heden (door het Departement Landbouw en Visserij en VLAM) worden gerapporteerd, vanwege het verschil in concept (nationaal vs. communautair). De opdeling in de aggregaten zorgt dan weer voor herkenbaarheid.

Tabel 3: controlevergelijking van hersamengestelde raming met Vlaamse handelsgegevens van NBB (volgens hoofdstukken), 1.000 euro, 2011

Hoofdstukken	Raming (methode 4.2)		Gegevens NBB (methode 3.2)		Verschil	
	Raming		Gegevens NBB		Verschil	
	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
01 - Levende dieren	477.259	316.900	486.090	323.152	1,82%	1,93%
02 - Vlees	813.309	2.372.563	822.664	2.403.834	1,14%	1,30%
03 - Vis, schaaldieren	785.550	353.455	794.662	358.944	1,15%	1,53%
04 - Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhonig; eetbare producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders	1.558.767	1.543.287	1.564.842	1.549.002	0,39%	0,37%
05 - Andere producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	105.260	76.586	105.596	76.876	0,32%	0,38%
06 - Levende planten en producten van de bloemeteelt	279.665	424.289	280.906	425.584	0,44%	0,30%
07 - Groenten, planten, wortels en knollen	1.028.833	1.337.447	1.045.003	1.349.478	1,55%	0,89%
08 - Fruit	1.675.655	1.373.911	1.684.510	1.377.936	0,53%	0,29%
09 - Koffie, thee, maté en specerijen	558.756	482.719	567.470	488.419	1,54%	1,17%
10 - Granen	1.370.384	344.443	1.397.974	346.365	1,97%	0,55%
11 - Producten van de meelindustrie; mout; zetmeel; inuline; tarwegluten	319.856	515.888	322.379	536.050	0,78%	3,76%
12 - Zaden en vruchten;	1.442.945	312.978	1.446.957	313.807	0,28%	0,26%
13 - Plantesappen en plantenextracten	51.746	24.930	52.253	24.896	0,97%	-0,14%
14 - Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	11.915	9.751	11.941	9.815	0,21%	0,65%
15 - Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan; bewerkt spijsvet; was van dierlijke of van	1.760.376	1.444.315	1.775.465	1.443.980	0,85%	-0,02%
16 - Bereidingen van vlees, van vis	566.145	658.943	570.482	662.623	0,76%	0,56%
17 - Suiker en suikerwerk	537.083	487.983	539.381	490.880	0,43%	0,59%
18 - Cacao en bereidingen daarvan	975.579	1.457.608	982.510	1.465.424	0,71%	0,53%
19 - Bereidingen van graan	942.416	1.657.636	955.096	1.683.084	1,33%	1,51%
20 - Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen	1.009.679	1.526.772	1.015.170	1.544.984	0,54%	1,18%
21 - Diverse producten voor menselijke consumptie	607.075	866.006	615.113	878.103	1,31%	1,38%
22 - Drinken	1.361.872	1.353.601	1.383.848	1.372.761	1,59%	1,40%
23 - Resten en afval	1.126.197	1.144.305	1.132.674	1.147.850	0,57%	0,31%
24 - Tabak	719.091	613.460	720.849	611.791	0,24%	-0,27%
totaal 01 - 24	20.085.413	20.699.775	20.273.834	20.885.635	0,93%	0,89%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB en Eurostat (Comext)

5 RESULTATEN

De resultaten van de methoden vertrekkende van de Eurostat-data zijn in onderstaande tabel te vinden.

Figuur 2 laat een klein extract uit deze tabel (terug te vinden in het excelbestand) zien.

Figuur 2: extract uit resultatentabel

categorie	concept afbakening	Nationaal België		Nationaal Vlaanderen		Communautair België		Communautair Vlaanderen	
		Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
	pootaardappelen:	29.671	14.345	24.871	12.594	32.110	15.266	26.915	13.403
Afgeleide producten	afgeleide producten van cacao:	651.526	1.472.050	602.214	1.161.075	871.121	1.800.224	805.189	1.419.921
	afgeleide producten van cichorei:	4.858	85.846	3.675	65.865	5.599	88.936	4.250	68.239
	afgeleide producten van hop:	8.656	5.395	6.513	4.197	14.348	13.989	10.796	10.884
	afgeleide producten van koffie:	138.041	224.387	111.106	184.880	212.273	370.548	173.115	307.960
	afgeleide producten van maniok ed:	1.042	577	860	471	1.231	639	1.017	520
	afgeleide producten van tabak:	440.782	394.750	432.971	367.635	553.910	588.118	544.112	547.721
	afgeleide producten van thee ed:	19.143	25.382	15.793	21.419	32.051	49.903	26.641	42.138
	afgeleide producten van voedergewass	15.356	3.994	14.694	3.707	16.500	6.244	15.789	5.796
	overige afgeleide producten:	66.566	32.973	51.820	27.806	101.494	70.194	78.284	57.199
Bijproducten van de su	melasse:	19.605	1.960	17.207	1.321	26.100	2.348	22.907	1.582
	pulp en andere afvallen:	32.744	6.973	29.599	6.572	38.030	8.742	34.377	8.239
Bijproducten van grane	afval voedingsnijverheid:	33.398	15.025	30.190	14.160	38.789	18.836	35.063	17.752
	maaldenijafval:	39.098	23.504	35.342	22.151	45.410	29.466	41.048	27.770
	stro:	3.433	214	3.285	198	3.688	334	3.530	310
Droge peulvruchten	meel en afval:	2.516	4.461	2.255	4.187	2.995	5.571	2.680	5.232
	peulvruchten:	44.405	18.449	37.221	16.197	48.054	19.634	40.280	17.237
Graanproducten	andere voedingswaren:	62.706	75.454	51.909	61.436	71.932	86.408	59.574	69.829
	bakkerswaren:	101.773	145.699	82.171	122.192	109.880	155.603	88.717	130.497
	banketbakkerswerk:	542.426	1.054.492	437.954	884.358	585.636	1.126.166	472.841	944.469
	deegwaren:	134.033	207.132	108.218	173.713	144.711	221.211	116.839	185.520
	gepofte granen:	82.647	120.274	66.729	100.869	89.230	128.449	72.044	107.725
	grutten griesmeel:	14.682	22.594	12.390	17.326	20.380	23.382	17.198	17.930
	kiemen en oliën:	42.238	59.663	36.096	54.566	54.802	61.527	46.712	56.270
	meel overige granen:	9.312	2.103	7.858	1.612	12.925	2.176	10.907	1.669
	Meelpreparaten:	185.323	356.749	149.629	299.191	200.085	380.998	161.549	319.527
	mout:	122.101	333.943	102.965	256.154	168.855	345.621	142.414	265.114
	tarwe meel:	33.250	166.976	28.059	128.042	46.152	172.798	38.947	132.506
	tarwegluten:	40.727	0	34.369	0	56.531	0	47.705	0
	vlokken:	2.642	8.883	2.229	6.812	3.667	9.192	3.094	7.049
	zetmeel en zoetstoffen :	145.464	32.148	126.593	22.740	195.050	36.652	169.729	25.814

Bron: Departement Landbouw en Visserij

3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Het resultaat van deze analyse zijn drie (goede) manieren om over de Vlaamse agrohandel te rapporteren. Elk van deze methoden heeft voor- en nadelen. Aangezien de achterliggende concepten en methoden niet eenvoudig zijn, is het beter om voor slechts één methode te kiezen. Op die manier ontstaat er geen verwarring bij de eindgebruiker van deze gegevens en bij de lezer van de handelsrapporten.

1. cijfers NBB op hoofdstukniveau (methode 3.2):
  - o nadelen:
    - nationaal concept en dus niet vergelijkbaar met de rapportering van VLAM en het Departement Landbouw en Visserij
    - niet vergelijkbaar met de landbouwclassificatie van het Departement Landbouw en Visserij
    - beperkt tot hoofdstukniveau
  - o voordelen:
    - zeer snel beschikbaar op website NBB
    - exacte cijfers, geen raming
2. Raming op basis van Eurostat, volgens communautaire concept (methode 4.1):
  - o Nadelen:
    - hoe dieper je gaat, hoe groter de foutmarge (dus wordt er beter niet gerapporteerd op een niveau lager dan de productgroepen)
    - cijfers met ongeveer 5 maanden vertraging ter beschikking (te wijten aan Eurostat)
    - is een raming
  - o Voordelen:
    - vergelijkbaar met de landbouwclassificatie van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM
    - communautair concept: niet vergelijkbaar met onze bestaande rapportering
    - zeer kleine foutenmarge op hoofdstuk- en onderdeelniveau.
3. Raming op basis van Eurostat, volgens nationaal concept (methode 4.2):
  - o Nadelen:
    - hoe dieper je gaat, hoe groter de foutmarge (dus mag er niet gerapporteerd worden op een niveau lager dan het onderdelen-niveau)
    - cijfers met ongeveer 5 maanden vertraging ter beschikking (te wijten aan Eurostat)
    - nationaal concept: niet vergelijkbaar met onze bestaande rapportering
    - is een raming
  - o Voordelen:
    - vergelijkbaar met de landbouwclassificatie van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM
    - zeer kleine foutenmarge op hoofdstuk- en onderdeelniveau.

Aangezien het de bedoeling is om de Vlaamse handelscijfers in de toekomst op te nemen in de bestaande rapportering van het Departement Landbouw en Visserij en VLAM, is het voor de vergelijkbaarheid het beste om de raming te doen op basis van de gegevens van Eurostat en berekend volgens het communautaire concept.

FIGURENLIJST

Figuur 1: schematische voorstelling van de theoretische rekenmethoden voor de bepaling van de Vlaamse agrohandel.	11
Figuur 2: extract uit resultatentabel.....	17

TABELLENLIJST

Tabel 1: voorbeeld van rapporteringsstructuur voor Belgische agrohandel	9
Tabel 2: Belgische en Vlaamse handel voor de eerste 24 hoofdstukken, 1.000 euro, 2011	13
Tabel 3: controlevergelijking van hersamengestelde raming met Vlaamse handelsgegevens van NBB (volgens hoofdstukken), 1.000 euro, 2011	16
Tabel 4: vergelijking Belgische agrohandel op hoofdstukniveau volgens communautair en nationaal concept, 1.000 euro, 2009.....	22
Tabel 5: verhouding van de Belgische agrohandel op hoofdstukniveau volgens communautair en de handel volgens het nationaal concept, procent, 2011.....	23
Tabel 6: aandeel van de Vlaamse agrohandel op hoofdstukniveau volgens het nationaal concept, procent, 2011	24

BRONNENLIJST

Eurostat (2006). *Statistics on the trading of goods – User guide*. Eurostat. Luxemburg.

Festraets D., Vergeynst T. (2008). *Structuur van de Vlaamse uitvoer en kortetermijnprognose*. SVR-rapport 2008/1. Studiedienst van de Vlaamse Regering. Brussel.

Flanders Investment and Trade (2008). *Vlaamse handel in 2007*. Flanders investment and Trade. Brussel.

Instituut voor de nationale rekeningen (2009). *Statistiek buitenlandse handel: Maandbericht 2009-11. Aanpassingen in de berekeningswijze van de statistieken van de in—en uitvoer van goederen volgens het zogenaamde «nationale concept», p 5-32*. Nationale Bank van België. Brussel.

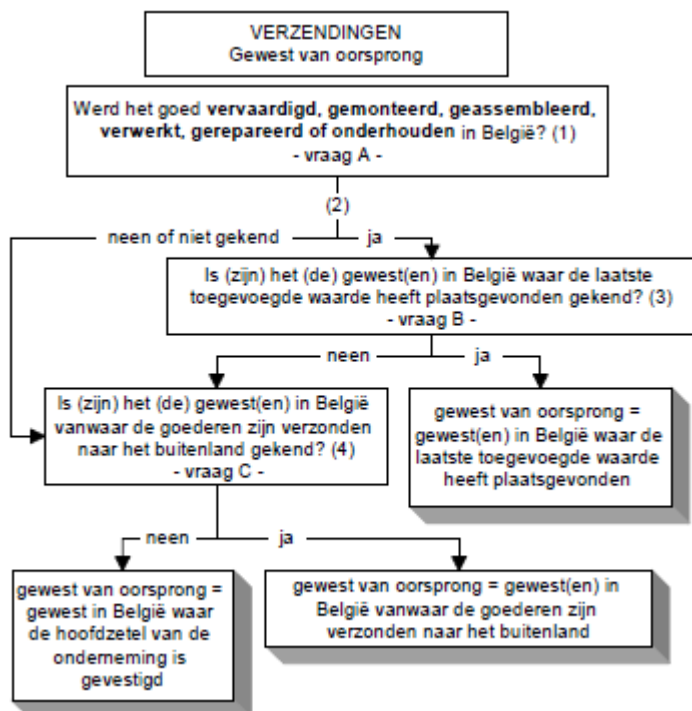
Instituut voor de nationale rekeningen (2009). *Statistiek buitenlandse handel: Maandbericht 2010-09. Methodologische nota*, p5-8 en p 31-38. Nationale Bank van België. Brussel.

Instituut voor de nationale rekeningen (2010). *Activiteitenverslag 2009*. Nationale Bank van België. Brussel.

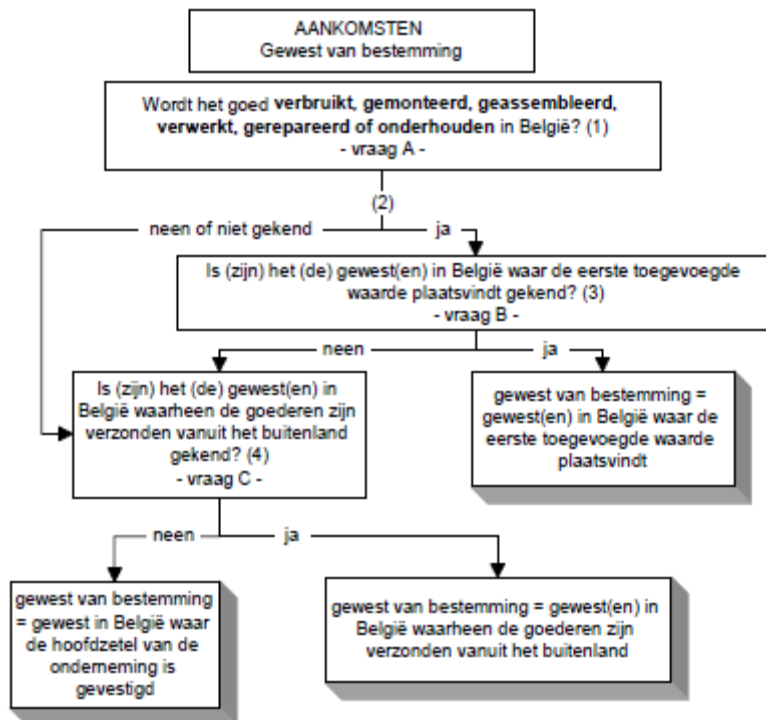
Nationale Bank van België (2005). *Activiteiten met het buitenland. (F03MER – Goederen en traders)*. Nationale Bank van België. Brussel.

BIJLAGEN

Bijlage i Beslissingsdiagram voor de toewijzing aan een gewest van uitgevoerde goederen

Bijlage ii Beslissingsdiagram voor de toewijzing aan een gewest van ingevoerde goederen

Bijlage iii Verschil Eurostat vs. NBB (beide volgens het communautair concept)

Onderstaande tabel geeft het verschil weer tussen de waarde van de handelsstromen volgens NBB en volgens Eurostat (telkens volgens het communautair concept).

Tabel 4: vergelijking Belgische agrohandel op hoofdstukniveau volgens communautair en nationaal concept, 1.000 euro, 2009

Hoofdstuk	Eurostat		NBB		Verschil	
	invoer	uitvoer	invoer	uitvoer	invoer	uitvoer
01 - Levende dieren	529.243	384.645	531.266	400.216	0,38%	4,05%
02 - Vlees	1.201.666	2.760.175	1.208.203	2.776.949	0,54%	0,61%
03 - Vis, schaaldieren	1.033.463	584.197	1.051.263	592.852	1,72%	1,48%
04 - Melk en zuivelproducten; voegeleieren; natuurhoning	2.189.443	2.191.810	2.186.957	2.179.624	-0,11%	-0,56%
05 - Andere producten van dierlijke oorsprong	86.544	81.441	86.581	82.007	0,04%	0,69%
06 - Levende planten en producten van de bloementeel	469.031	568.309	470.705	570.118	0,36%	0,32%
07 - Groenten, planten, wortels en knollen	1.168.148	1.651.487	1.169.048	1.652.551	0,08%	0,06%
08 - Fruit	2.645.722	2.352.274	2.645.000	2.345.780	-0,03%	-0,28%
09 - Koffie, thee, maté en specerijen	806.499	734.802	807.044	733.782	0,07%	-0,14%
10 - Granen	1.267.591	442.185	1.267.684	440.872	0,01%	-0,30%
11 - Producten van de meelindustrie	474.005	845.803	474.040	758.605	0,01%	-10,31%
12 - Zaden en vruchten;	1.163.178	350.112	1.163.768	348.647	0,05%	-0,42%
13 - Plantesappen en plantenextracten	91.787	68.039	92.311	67.886	0,57%	-0,23%
14 - Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong	14.673	9.966	14.724	9.602	0,35%	-3,65%
15 - Vetten en oliën	1.373.882	1.237.031	1.370.511	1.234.478	-0,25%	-0,21%
16 - Bereidingen van vlees, van vis	758.898	754.433	767.007	752.571	1,07%	-0,25%
17 - Suiker en suikerwerk	688.783	978.949	688.914	817.447	0,02%	-16,50%
18 - Cacao en bereidingen daarvan	1.168.194	1.873.442	1.153.324	1.869.082	-1,27%	-0,23%
19 - Bereidingen van graan	1.185.582	2.027.641	1.192.175	2.008.697	0,56%	-0,93%
20 - Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen	1.342.748	2.239.093	1.343.326	2.240.822	0,04%	0,08%
21 - Diverse producten voor menselijke consumptie	784.431	1.090.267	786.035	1.063.521	0,20%	-2,45%
22 - Dranken	2.004.472	1.785.885	2.023.250	1.791.475	0,94%	0,31%
23 - Resten en afval	1.257.896	1.447.268	1.252.883	1.134.559	-0,40%	-21,61%
24 - Tabak	863.995	826.958	858.689	812.252	-0,61%	-1,78%
Totaal 1 - 24	24.569.874	27.286.212	24.604.707	26.684.395	0,14%	-2,21%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB en Eurostat

Bijlage IV Communautair vs. nationaal concept (beide volgens cijfers van NBB)

Onderstaande tabel geeft voor in- en uitvoer en per hoofdstuk de verhouding weer tussen de waarde in het nationaal concept en de waarde in het communautair concept.

Tabel 5: verhouding van de Belgische agrohandel op hoofdstukniveau volgens communautair en de handel volgens het nationaal concept, procent, 2011

Hoofdstuk	2011	
	Invoer	Uitvoer
01 - 24	83,74%	80,76%
01 - Levende dieren	98,14%	96,34%
02 - Vlees	89,38%	93,80%
03 - Vis, schaaldieren	72,63%	51,93%
04 - Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhoning; eetbare producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders	89,47%	83,30%
05 - Andere producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	91,96%	88,90%
06 - Levende planten en producten van de bloemeteelt	62,56%	70,67%
07 - Groenten, planten, wortels en knollen	91,84%	92,57%
08 - Fruit	73,70%	65,32%
09 - Koffie, thee, maté en specerijen	51,32%	48,23%
10 - Granen	91,79%	76,18%
11 - Producten van de meelindustrie; mout; zetmeel; inuline; tarwegluten	80,85%	91,00%
12 - Zaden en vruchten;	85,93%	59,66%
13 - Plantesappen en plantenextracten	62,02%	40,51%
14 - Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	93,22%	87,93%
15 - Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan; bewerkt spijsvet; was van dierlijke of van	97,37%	95,97%
16 - Bereidingen van vlees, van vis	90,69%	90,81%
17 - Suiker en suikerwerk	79,83%	81,05%
18 - Cacao en bereidingen daarvan	75,56%	84,79%
19 - Bereidingen van graan	91,20%	86,11%
20 - Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen	78,79%	71,95%
21 - Diverse producten voor menselijke consumptie	85,54%	88,47%
22 - Dranken	92,42%	87,44%
23 - Resten en afval	85,79%	79,18%
24 - Tabak	76,69%	65,83%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB

Bijlage V Aandeel Vlaanderen in het nationaal concept (gegevens NBB)

Onderstaande tabel geeft het Vlaamse aandeel op hoofdstukniveau weer voor 2011.

Tabel 6: aandeel van de Vlaamse agrohandel op hoofdstukniveau volgens het nationaal concept, procent, 2011

	Invoer	Uitvoer
totaal	82,3%	78,2%
01 - 24	81,9%	81,9%
01 - Levende dieren	89,9%	88,4%
02 - Vlees	69,8%	82,7%
03 - Vis, schaaldieren	84,1%	93,1%
04 - Melk en zuivelproducten; vogeleieren; natuurhonig; eetbare producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders	59,0%	63,0%
05 - Andere producten van dierlijke oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	94,6%	93,2%
06 - Levende planten en producten van de bloemeteelt	84,7%	91,7%
07 - Groenten, planten, wortels en knollen	85,7%	87,1%
08 - Fruit	85,3%	93,2%
09 - Koffie, thee, maté en specerijen	83,6%	87,3%
10 - Granen	91,1%	85,3%
11 - Producten van de meelindustrie; mout; zetmeel; inuline; tarwegluten	83,7%	77,7%
12 - Zaden en vruchten;	97,9%	92,8%
13 - Plantesappen en plantenextracten	76,4%	73,5%
14 - Stoffen voor het vlechten en andere producten van plantaardige oorsprong, elders genoemd noch elders onder begrepen	77,8%	97,7%
15 - Vetten en oliën (dierlijke en plantaardige) en dissociatieproducten daarvan; bewerkt spijsvet; was van dierlijke of van	89,4%	93,0%
16 - Bereidingen van vlees, van vis	76,1%	88,3%
17 - Suiker en suikerwerk	86,4%	65,9%
18 - Cacao en bereidingen daarvan	88,5%	80,1%
19 - Bereidingen van graan	80,4%	82,1%
20 - Bereidingen van groenten, van vruchten en van andere plantendelen	85,3%	76,5%
21 - Diverse producten voor menselijke consumptie	79,8%	77,3%
22 - Dranken	68,0%	76,1%
23 - Resten en afval	89,7%	93,5%
24 - Tabak	98,0%	93,5%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van NBB